ПОДАЦИ О ПРЕДМЕТУ:

Назив предмета: Философија права

Статус предмета:Обавезни предмет на Изборној правно-теоријској групи, III година основних студија (I семестар)

Профил предмета: Теоријско-методолошка група предмета

Трајање наставе: 15 недеља, недељни фодн часова 2+1
Укупно оптерећење студената: Студент је оптерећен активном наставом у трајању од 45 часова и то : а) часови предавања 15x2=30; б) часови вежби 15x1=15.

НАСТАВНИЦИ:

Проф. др Мирољуб Симић
Контакт информације:
Кабинет бр. 16 III спрат
Тел. 018/500232
E-mail simicm@prafak.ni.ac.yu
Термини за индивидуалне косултације:
Четвртак, 12h-14h
Асис. мр Марко Трајковић
Контакт информације:
Кабинет бр. 1, V спрат
Тел. 018/500-254
E-mail marko@prafak.ni.ac.yu
Термини з индивидуалне косултације
Среда, 12h-14h
Четвртак, 12h-14h

ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА:

Упознавање студената са основним филозофско-правним идејама, посебно аксиолошко-правним идејама и вредностима, које су носећи стуб правне науке у целини, као и основа правилног функционисања правног система једне државе. Успостављање интегралистичког јединства између природног и позитивног права, као неопходности данашњег развоја друштва.

ИСХОДИ УЧЕЊА:

Овладавање општим појмовима филозофије права и то: појомом природног права и односом природног и позитивног права; аксиологијом права те у оквиру тога правним вредностима – правда, правна сигурност и сврсисходнос, даље развојем филозофско-правне мисли и главним токовима у савременој филозофији права. Уочавање холистичке поставке света уопште, те самим тим и права као једног елемента, односно прихватање теорије тројединог (дух, материја и енергија).

САДРЖАЈ ПРЕДМЕТА:

Обухвата следеће: Појам филозофије права, предмет филозофије права, метод филозофије права, аксиологија права, античка филозофија права, средњевековна филозофија права, савремена филозофије права, филозофија права код Срба. Обухвата следеће: Испитивање примене основних правних вредности – правде, правне сигурности и сврсисходности – помоћу теорије хаоса те њених основних модела. Испитивање примене основних друштвених вредности које право на најбољи могући начин остварује, такође помоћу моделовања. Испитивање примењивости теорије Ханса Келзена, Херберта Харта и Ричарда Познера те крајњег позитивистичког приступа праву. Испитивање примењивости теорије Роналда Дворкина и Лона Фулера о интегралистичком јединству природног и позитивног права, као и теорије Артура Кауфмана о јустицијалибизацији права, односно отварању права ка чињеницама, те херменеутичком приступу праву.

ОБЛИЦИ И МЕТОДИ НАСТАВЕ:

-Предавања;
-Вежбе;
-Часови семинара (презентација семинарских радова студената, дискусија),
-Индивидуалне консултације;
-Писање правних есеја.

ЛИТЕРАТУРА:

1.Обавезна литература:

- С. Јарић, М. Симић: *Филозофија права*, СВЕН, Ниш, 2007.
- Р. Степанов, Г. Вукадиновић: *Увод у филозофију права*, Универзитет у Новом Саду, Нови Сад, 2004.

2.Изборна литература:

- Р. Лукић: *Систем филозофије права*, Савремена администрација, Београд, 1992.
- М. Ђурић: *Идеја природног права код грчких софиста*, *Из историје античке филозофије*, Службени лист СРЈ, Београд, 1996.
- Г. Фасо: *Историја филозофије права*, ЦИД, Подгорица, 2007.
- М. Финис: *Природно право*, ЦИД, Подгорца, 2005.
- Х. Харт: *Појам права*, ЦИД, Подгорица, 1998.
- Х. Келзен: *Чиста теорија права*, Правни факултет Универзитета у Београду, 1998.
- Х. Келзен: *Шта је правда*, Филип Вишњић, Београд, 1998.
- А. Кауфман: *Право и разумевање права*, Гунтенбергова галаксија, Београд, 1998.
- Б. С. Марковић: *О праведном праву*, Нови Сад, 1993.
- Д. Митровић: *Правна теорија*, Службени гласник, Београд, 2007.
- Д. Митровић: *Пут права*, Службени лист СРЈ, Београд 2000.
- Р. Паунд: *Увод у филозофију права*, ЦИД, Подгорица, 1996.
- Р. Паунд: *Јуриспруденција,* књига I, ЦИД, Подгорица, 2000.
- Г. Радбрух: Филозофија права, Нолит, Београд, 1980.
- *Америчка јуриспруденција XX века*, НАТЕФ, Нови Сад, 2006.
- J. Conrad: *Philosophy of Law*, Mcmillon Publishing Company, New York, 1993.

-У складу са темом, могу бити препоручени други извори, корисна литература и интернет сајтови.

ОСНОВИ И МЕРИЛА ЗА ВРЕДНОВАЊЕ И ОЦЕЊИВАЊЕ РАДА И ПОСТИГНУЋА СТУДЕНТА:

Начин оцењивања и вредновања предиспитних обавеза:
1.Редовно присуство предавањима
2.Активност на предавањима
Оцењује се укупна активност на предавањима (постављање питања, учешће у расправама, изношење и коментарисање примера и сл.).
3.Активност на часовима вежби
Оцењује се активност на часовима вежби, припремљеност за теоријска и практична питања, учешће у решавању проблема, учешће у дискусији и друго.
Има се у виду: степен ангажованости, коректност одговора (тачност, аргуемнтација, употреба стручне терминологије) и правна логика.
4.Колоквијум
Оцењују се: постигнути успех на колоквијуму, изражен кроз тачне одговре на сва постављена питања. Уколико положи колоквијум, студент на завршном испиту одговара само на питања која нису била предмет провере знања на колоквијуму.
5.Израда семинарског рада и презентација
Оцењује се начин обраде теме, оригиналност приступа теми, ширина коришћене литературе, истраживачки метод, језик и стил.
Има се у виду: презентација рада, са научном и стручном аргумантацијом, могућност отварања проблема и укључивање других студената у дискусију.
6.Тест
Оцењују се: постигнути успех на тесту, изражен кроз тачне одговоре на постављена питања.
Оцењивање укупних резултата – коначна оцена:
Укључује целикупан рад студената, дакле, рад који обухвата све напред наведене елементе.

КОНТРОЛА КВАЛИТЕТА

Контрола квалитета биће обезбеђена кроз: 1) студентску евалуацију (после одржане наставе студенти оцењују квалитет предавања и вежби, на крају семестра студенти попуњавају општи евалуациони лист), 2) анализу испуњености плана рада (оцену даје Катедра), 3) анализу испитних резултата (оцену даје Катедра).

КАЛЕНДАР:

Нед.	Теме и обавезна литература
I	Појам, премет и метод филозофије права. Светислав Јарић, Мирољуб Симић: *Филозофија права*, СВЕН, Ниш, 2007, стр. 9-15.
II	Правна аксиологија. -Правда, -Облици правде: дистрибутивна, комутативна, солидарна и законска правда, -Правичност, -Слобода, -Мир, -Сигурност, -Истина,

	-Друге правне вредности. -Божански и морални смисао правде. Радивој Степанов, Гордана Вукадиновић: *Увод у филозофију права*, Универзитет у Новом Саду, Нови Сад, 2004, стр. 203-230. Светислав Јарић, Мирољуб Симић: *Филозофија права*, СВЕН, Ниш, 2007, стр. 147-159. **Презентација семинарских радова**.
III	Античка филозофија права -Идеја природног права код софиста, -Сократово схватање правде, -Платоново схватање правде, -Аристотелово схватање правде. Цицернон и његово стоицистичко схватање. Светислав Јарић, Мирољуб Симић: *Филозофија права*, СВЕН, Ниш, 2007, стр. 16-20. **<u>Први тест: обухвата теме и питања која су била премдет наставе, дискуја и презентација</u>**.
IV	Средњевековна филозофија права. -Филозофија права Аурелија Августина, -Филозофија права Томе Аквинског. Радивој Степанов, Гордана Вукадиновић: Увод у филозофију права, Универзитет у Новом Саду, Нови Сад, 2004, стр. 29-40. **Презентација семинарских радова студената**.
V	Нововековна филозофија права. -Филозофија права Рене Декарта, -Филозофија права Жан Жак Русоа, -Филозофија права Хуга Гроцијуса, -Филозофија права Томаса Хобса, -Филозофија права Џона Лока Светислав Јарић, Мирољуб Симић: *Филозофија права*, СВЕН, Ниш, 2007, стр. 20-27.
VI	Филозофија права у немачком класичном идеализму. -Категорички императив Имауела Канта, -Основне црте филозофије права Хегела. Светислав Јарић, Мирољуб Симић: *Филозофија права*, СВЕН, Ниш, 2007, стр. 29-37. **Презентација семинарских радова студената**.
VII	Правно-филозофско учење Ханса Келзена. -Чиста теорија права, -Појам правде код Ханса Келзена, -Нормативност права, -Појам основне норме, -Правна ступњевитост. Радивој Степанов, Гордана Вукадиновић: *Увод у филозофију права*, Универзитет у Новом Саду, Нови Сад, 2004, стр. 105-118.
VIII	Право као културни појам код Густава Радбруха. -Радбрухово схватање појма права, -Однос правних вредности у филозофји права Густава Радбуруха, -Појам права као културни појам, -Подела филозофије права на општу у посебну, -Превласт природног права над позитивним правом. Радивој Степанов, Гордана Вукадиновић: Увод у филозофију права, Универзитет у Новом Саду, Нови Сад, 2004, стр. 92-104. **<u>Колоквијум: Студенти припремају облаисти филозофије права које су биле теме наставе, дискусија и презентација, закључно са осмом недељом.</u>**
IX	Правно-филозофско учење Херберта Харта. -Основе позтивистичког учења Херберта Харта,

	-Појам правне норме, -Подела правних норми на примарне и секундарне норме, -Минимални садржај природног права. Радивој Степанов, Горадана Вукадиновић: *Увод у филозофију права*, Универзитет у Новом Саду, Нови Сад, 2004, стр. 179-192.
X	Правно-филозофско учење Роналда Дворкина. -Схватање права као интегритета, -Место „Херкулеса“ у правној теорији Роналда Дворкина, -Суштина индивидуалних права, -Случај Елмер, -Схватање судијског одлучивања Роналда Дворкина. Радивој Степанов, Гордана Вукадиновић: *Увод у филозофију права*, Универзитет у Новом Саду, Нови Сад, 2004, стр. 166-178. **Презентација семинарских радова студената**.
XI	Филозофија права Томе Живановића. -Систем синтетичке филозофије права, -Трансцеднтни објективни правни идеализам, -Схватање природног права, -Материја права. Светислав Јарић, Мирољуб Симић: *Филозофија права*, СВЕН, Ниш, 2007, стр. 47-77. **<u>Други тест: обухвата теме и питања која су била премет наставе, дискусија и презентација</u>**.
XII	Филозофија права Радомира Лукића. -Појам објективног права, -Обавезујућа снага права, -Одређење светског духа, -Троједно код Радомира Лукића, -Рационалистичко схватање природног права Радомира Лукића, Светислав Јарић, Мирољуб Симић: *Филозофија права*, СВЕН, Ниш, 2007, стр. 115-139. **Презентација семинарских радова студената.**
XIII	Одређење природног права. -Божанско природно право, -Умно природно право, -Рационално одређење природног права, Светислав Јарић, Мирољуб Симић: *Филозофија права*, СВЕН, Ниш, 2007, стр. 177-201.
XIV	Однос природног и позитивног права. -Потпуно јединство природног и позитивног права, -Потпуно одвајање природног и позитивног права, -Интегралистички и холистички схваћен однос природног и позитивног права. Светислав Јарић, Мирољуб Симић*: Филозофија права*, СВЕН, Ниш, 2007, стр. 209-213. **Презентација семнарских радова студената.**
XV	Веза природног права и ваљаности правног система. -Крах позитивизма у Немачкој, -Ренесанса природног права, -Врлине грађана и развој правног система. Радивој Степанов, Горадана Вукадиновић: *Увод у филозофију права*, Универзитет у Новом Саду, Нови Сад, 2004, стр. 118-130. **Потписивање индекса, провера и уписивање поена. Евалуација**.